

Popis reprezentativní knihy – tzv. Quick Scan

Záhlaví

Zpracovala: Jana Váňová

Arthur Conan Doyle / Pes baskervillský / 1902 / úroveň 1

Úvodní poznámky:

Sir Arthur Conan Doyle je známým britským spisovatelem, jehož proslavily především detektivní romány se svérázným detektivem Sherlockem Holmesem, které ovlivnily dosavadní podobu detektivního žánru.

Román Pes baskervillský vycházel v letech 1901 až 1902 na pokračování v magazínu Strand a byl po devíti letech, kdy Doyle oznámil konec psaní detektivek s Holmesem, obnovením vydávání těchto příběhů. Toto dílo je považováno za nejlepší Doyleův detektivní román, neboť je to podle Doyleva životopisce Johna Carra „jediná z holmesovských povídek, ať už dlouhých nebo krátkých, v níž je Holmes podřízen příběhu a nikoli příběh Holmesovi; co na ní čtenáře uchvacuje, není ani tak viktoriánský detektiv, jako spíš tajuplnost gotického románu“.

O velké oblíbenosti románu svědčí nejen nesčetné množství vydání, ale také mnoho filmových, televizních a seriálových zpracování.

Dimenze	Ukazatel	Popis (komplikující faktory)
<i>Základní požadavek upoutat</i>	Čas	202 stran, bez ilustrací
	Zájmy	Kniha je vhodná z hlediska zájmů pro chlapce i pro děvčata. Díky detektivnímu žánru je velmi přitažlivá i pro dospělé čtenáře. Zaujme zejména řešením záhadného úmrtí a též objasňováním zdánlivě nadpřirozených jevů.
	Čtenářská zkušenost	Mladí čtenáři by měli být schopni vydržet u knihy, která je přes sto let stará. Její stáří se projevuje v jistých syntaktických a lexikálních nuancích – dlouhá souvětí, častý pasiv, archaismy a starší slova.

Obeznamenost s literárním stylem	Všeobecné znalosti	Výhodou jsou dějepisné znalosti viktoriánské Anglie a též zeměpisné znalosti (v knize najdeme mnoho názvů anglických panství jako např. Devonshire, Dartmoor, či adres jako Trafalgarské náměstí, Baker Street, apod.) které pomohou čtenáři se lépe zorientovat v časoprostoru příběhu, avšak žádné zvláštní teoretické znalosti nejsou nutné.
	Oborově specifické znalosti a zkušenosti	Čtenáři by měli mít již zkušenosti s delšími žánry jako je román, aby u knihy vydrželi. Zkušenost s detektivním žánrem je výhodou.
	Slovní zásoba	Čtenáři by mohli mít potíže s některými archaismy (lícně, an, leč), historismy (štolba, drožkář, bryčka) nebo s výrazy, které pocházejí z latiny (in effigia), či s výrazy jako meršánka, Timesy, bařina, blata.
	Větné konstrukce	Větné konstrukce jsou složitější a velmi často je využíván trpný rod sloves.

	Stylistika	Literární jazyk by mohl činit mladým čtenářům mírné obtíže, neboť je zastaralý. Po syntaktické stránce je využíváno mnoho pasivních tvarů sloves a po lexikální stránce je využíváno mnoho archaismů, historismů, cizích slov, též mnoho neobvyklých slov.
<i>Obeznamenost s literárními postupy</i>	Děj	Doktor Watson vypráví detektivní příběh svého přítele, vyhlášeného anglického detektiva, Sherlocka Holmese, který se snaží objasnit smrt sira Charlese Baskervilla, jehož údajně zabil bájný hrůzostrašný pes, který podle pověsti usmrtí každého muže z rodu Baskervillů. Značný majetek po zesnulém siru zdědí jeho syn, mladý sir Henry, kterému přicházejí varovné dopisy, v nichž ho upozorňují na hrozící smrt. Proto se svěří v ochranu Sherlocka Holmese. Ten pomocí svých nevšedních metod a s pomocí přítele Watsona nejen odhalí vraha sira Charlese, ale též čtenářům odhalí vrahův hrůzný plán, který uskutečňoval, aby se obohatil a pomstil. Holmes také předloží pravdu o psu baskervillském.
	Časový sled	Děj je vyprávěn chronologicky i retrospektivně.

Dějové linie	Román obsahuje hlavní linii příběhu a též retrospektivní linii, která je vyprávěna formou dopisů, které si hlavní protagonisté píší a formou výňatku z deníku jedné z postav.
Perspektiva	Příběh je vyprávěn v první osobě (v Ich-formě) a je prostoupen četnými dialogy postav v přímé řeči.
Smysl	Kromě odhalení vraha a vyřešení záhady kniha poskytuje čtenáři několik zajímavých myšlenek k zamyšlení: Nakolik je člověk schopen zákeřně využívat slabosti jiných pro vlastní obohacení (Jack Stapleton), jakou moc nad životem člověka má pověrčivost a víra v pověsti (Charles Baskerville), a téže, že nic není takové, jak vypadá nebo jak se povídá (bájně baskervillské psisko).

<i>Obeznámenost s literárními postavami</i>	Charakter postav	Charakter postav je nám odhalen až v samotném závěru příběhu. Již v na počátku příběhu si ale čtenář může být jist tím, že kladnými postavami jsou Sherlock Holmes a doktor Watson, kteří nás provázejí příběhem, sbírají informace a předkládají hypotézy. Další kladnou postavou je sir Henry Baskerville, jemuž hrozí nebezpečí, a jemuž pomáhají Holmes s Watsonem. Další postavy jsou spíše neutrální: doktor Mortimer, manželé Barrymorovi. Na zápornou stranu se staví Stapleton, jeho manželka, kterou vydává za sestru, se ho snaží od vražedných úkladů odradit.
	Počet	Hlavní postavy: Sherlock Holmes, dr. Watson, Henry Baskerville, manželé Stapletonovi. Vedlejších postav je o poznání více: manželé Barrymoorovi, dr. Mortimer, kapitán Lestrade, Laura Lyonsová, Cartwright, sir Charles Baskerville, soused Frankland, uprchlý vězeň.

Vztahy

Holmes a Watson jsou přátelé, které Sir Henry požádá o pomoc, neboť mu hrozí smrt, pokud převezme panství po zesnulém siru Charlesovi. Sir Henry jim ve všem důvěřuje. Odjede i s Watsonem na panství, kde se seznámí se sloužícími – manželi Barrymorovi, kteří jsou v příbuzenském vztahu s uprchlým vězněm. Pomáhají mu se skrývat – nosí mu jídlo a ošacení, na což sir Henry s Watsonem přijdou a přestávají jim důvěřovat. Naopak důvěrný vztah si sir Henry vytvoří k údajné sestře Jacka Stapletona, kterého považuje za neškodného souseda, Beryl. Ze Stapletona se vyklube vzdálený příbuzný sira Henryho, který ho nenávidí a chce se zmocnit jeho majetku, k čemuž využívá svou manželku, která však jeho nenávist nesdílí a naopak se ho snaží zastavit.
